

IRC Way

INTEGRITET | ODGOVORNOST | USLUŽNOST

Naši standardi profesionalnog ponašanja

SADRŽAJ

Poruka rukovodstva	1
Naše vrednosti	2
Vodeći principi	2
Naše zajedničke odgovornosti u poštovanju ovog Kodeksa	3
Naše obaveze prema našim kolegama	4
Naše obaveze prema našim klijentima	6
Naše obaveze prema našim donatorima	8
Naše obaveze prema našim dobavljačima	10
Naše obaveze prema našim partnerima	12
Naše obaveze prema našoj organizaciji	14
Naše obaveze prema društvu	16
Dobijanje pomoći	18
Kako prepoznati etičke dileme	18
Vaša dužnost da govorite	18
Kanali za izražavanje sumnje	19
Kako izraziti sumnju	20
Dežurna linija Službe za etiku i usklađenost poslovanja	21
Anonimnost i poverljivost	21
Smernice za zaštitu od odmazde	22
Predusretljivost	22
Primena	23

Poruka rukovodstva

Poštovane kolege:

Drago mi je da sa vama podelim dokument *IRC Way: Naši standardi profesionalnog ponašanja.*

IRC Way je dugo predstavljao naš Kodeks ponašanja koji opisuje naše tri osnovne vrednosti **Integritet**, **Uslužnost** i **Odgovornost** i obaveze koje od njih potiču. Ove vrednosti i obaveze ujedinjuju osoblje IRC-a širom sveta i održavaju naše programe čvrsto usmerene ka blagostanju naših klijenata i istovremeno ispunjavaju očekivanja naših donatora kao odgovornih upravitelja svojih resursa.

Cilj ovog dokumenta je da osiguramo da svoj posao obavljamo uz poštovanje etičkih i moralnih principa koji podržavaju naš humanitarni poziv. Same smernice nisu dovoljne ako se ne mogu prevesti u postupke. Zbog toga je naš Kodeks proširen tako da obuhvati praktične korake koje možete preduzeti za poštovanje kodeksa IRC Way i primere sumnji ili situacija koje bi trebalo prijaviti radi postizanja odgovarajuće reakcije.

Namena Kodeksa nije da postanete stručnjak za sva pitanja, već da vam pomogne da prepoznate rizike, dobijete smernice i napravite dobre izbore. Stalno moramo paziti na razlike između smernica i praksi i raditi na njihovom smanjivanju. Ovaj dokument je predviđen za osoblje, ali ga takođe treba podeliti sa partnerima, donatorima i drugim pristalicama, kako bi oni mogli da vide standarde kojima smo posvećeni.

Pridružite mi se u potvrdi naše posvećenosti kodeksu IRC Way i promovisanju vrednosti IRC-a u svemu što radimo.

S poštovanjem,

Dejvid Miliband
Predsednik i generalni direktor

Naše vrednosti

Integritet

Otvoreni smo, iskreni i pouzdani u radu s klijentima, partnerima, saradnicima, donatorima, finansijerima i zajednicama na koje utičemo.

Odgovornost

Odgovorni smo – pojedinačno i kolektivno – za svoje ponašanje, postupke i rezultate.

Uslužnost

Odgovorni smo ljudima kojima pomažemo i donatorima koji omogućavaju našu uslugu.

VODEĆI PRINCIPI

Podržavamo Kodeks ponašanja Međunarodnog pokreta Crvenog krsta i Crvenog polumeseca i NVO za odgovor na nesreće. Rukovodimo se njegovim osnovnim humanitarnim principima, uključujući humanost, nepristrasnost, neutralnost i nezavisnost. Prema tome:

- glavna motivacija za našu reakciju na katastrofu je ublažavanje ljudske patnje među najugroženijim članovima društva. Prepoznamo našu obavezu pružanja humanitarne pomoći gde god je to potrebno;
- naša pomoć se daje bez obzira na rasu, veroispovest ili nacionalnost primaoca i bez ikakve negativne razlike. Prioriteti pomoći se određuju na osnovu potreba;
- naša pomoć se neće koristiti za potvrđivanje određenog političkog ili religioznog stava, niti ćemo obećanje, pružanje ili distribuciju pomoći vezati za usvajanje ili prihvatanje određenog političkog ili verskog uverenja; i
- nastojaćemo da ne delujemo kao instrumenti vladine politike. Nikada nećemo dozvoliti da nas koriste za prikupljanje informacija politički, vojno ili ekonomski osetljive prirode za potrebe vlade ili drugih tela a koje se mogu koristiti u svrhe drugačije od onih koje su strogo humanitarne.

Takođe podržavamo i sprovodimo ljudska prava u skladu sa *Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima UN*, *Konvencijom o pravima deteta* i *Biltenom generalnog sekretara UN o zaštiti od seksualne eksploatacije i zloupotrebe korisnika*.

Naše zajedničke odgovornosti u poštovanju ovog Kodeksa

Poštovanje ovog Kodeksa je odgovornost koju dele svi koji su uključeni u sprovođenje misije IRC-a. To se odnosi na sve direktore, službenike, zaposlene, pripravnike, volontere, osoblje koje radi po učinku i partnere IRC-a koji rade u ime IRC-a.

Lične odgovornosti

Odgovorni ste za upoznavanje sa standardima ponašanja koji se odnose na vaš posao. Svoj doprinos dajete kada:

- **ostajete informisani** učenjem standarda ponašanja koji se odnose na vašu ulogu i učestvovanjem u obukama o etici i usklađenosti poslovanja.
- **tražite smernice** i konsultujete se sa drugima kada je odgovarajući pravac delovanja nejasan.
- **ne popuštate** odupirući se pritisku da ugrozite naše standarde ili zanemarite etičke principe radi ispunjenja cilja.
- **izražavate zabrinutost** ako nešto nije u redu.

Odgovornosti rukovodioca

Ako upravljate drugima ili nadgledate druge, nalazite se u poziciji poverenja. Da biste zadržali to poverenje, uvek bi trebalo da:

- **vodite primerom** i budete pozitivan uzor drugima.
- **promovišete svest** o standardima IRC-a i osigurajte da oni koje nadgledate poseduju znanje i resurse koji su im potrebni da bi se njih pridržavali.
- **pratite ponašanje** onih koje nadgledate i preuzimate odgovornost za aktivnosti koje se događaju pod vašim nadzorom.
- **budete predusretljivi** prema svakome ko izražava zabrinutost po pitanju etike ili usklađenosti i obezbedite da se pitanja rešavaju na pravičan i odgovarajući način.

Naše obaveze prema našim kolegama

IRC je posvećen uspostavljanju sigurnih i bezbednih uslova za sve radnike, bez obzira na poziciju ili lokaciju, kao i održavanju radnog okruženja koje promoviše blagostanje, otpornost, zdravlje i produktivnost osoblja.

IRC Way poštujete kada:

- ✓ se prema svim kolegama odnosite s dostojanstvom i poštovanjem.
- ✓ donosite odluke o zapošljavanju na osnovu sposobnosti i zasluga pojedinca, a ne ličnih osobina koje nisu u vezi s poslom.
- ✓ poštujete prava svih pojedinaca.
- ✓ obezbeđujete razumne uslove za osobe sa invaliditetom ili posebnim potrebama.
- ✓ odbacujete bilo koji oblik nasilja ili zloupotrebe moći.
- ✓ ste svesni sigurnosnih i bezbednosnih problema, poštujete lokalne bezbednosne protokole i prekidate rad koji postaje nebezbedan.
- ✓ čuvate poverljivost ličnih podataka.

Trebalo bi da izbegavate:

- X procenjivanje pojedinaca na osnovu faktora koji nisu povezani s radom.
- X neprikladne viceve, uvredljive komentare, pogrдне poruke e-pošte ili seksualno eksplicitne slike.
- X rad pod dejstvom alkohola ili ilegalnih supstanci.
- X nepravilno otkrivanje informacija o zaposlenima, uključujući lične podatke.

Trebalo bi da prijavite:

- ▲ neželjene, neprikladne ili nepristojne seksualne ponude ili uznemiravanje.
- ▲ nasilničko ponašanje, uočene pretnje, zastrašivanje, povlašćen tretman, omalovažavanje, verbalno ili fizičko nasilje.
- ▲ situacije koje ugrožavaju sigurnost, bezbednost i blagostanje osoblja.
- ▲ neprijateljstvo prema pojedincima zbog rase, religije, pola, polnog identiteta, seksualne orijentacije, invaliditeta, statusa veterana ili drugih karakteristika zaštićenih zakonom.

PITANJE: Čuo sam jednog mog kolegu kako s izrazitim nepoštovanjem govori o ženama s kojima radimo. On to radi samo kada žena nema u okolini i samo se šali, ali to radi često. Zbog toga se osećam neprijatno. Šta bi trebalo da uradim?

ODGOVOR: Ako se osećate ugodno da to uradite, pozovite tu osobu u stranu i objasnite da mislite da su njegove reči uvredljive. Ako se ne osećate sigurno da to uradite ili ako on ne promeni svoje ponašanje nakon vašeg razgovora s njim, pratite postupke navedene u odeljku „Dobijanje pomoći“ u okviru ovog Kodeksa.

PITANJE: Prošle nedelje, naša menadžerka je zatražila da obavimo posetu na terenu na određenoj lokaciji. Kada sam joj rekao da je služba bezbednosti zabranila pristup oblasti zbog sigurnosnih razloga, ona je predložila da ipak idemo jer tamo postoje klijenti kojima je potrebna pomoć. Šta bi trebalo da uradim?

ODGOVOR: Sigurnost našeg osoblja je najvažnija, a služba bezbednosti uspostavlja lokalne protokole imajući to u vidu. Ako osećate da ste pod pritiskom da ugrozite sigurnosne standarde, pratite postupke navedene u odeljku „Dobijanje pomoći“ u okviru ovog Kodeksa.

Relevantne smernice i direktive IRC-a:

- Equal Employment Opportunity Policy (Smernice za podjednake mogućnosti zapošljavanja)
- Harassment Free Workplace Policy (Smernice za radno mesto bez uznemiravanja)
- Accommodation Policy (Smernice za smeštaj)
- Substance Use in the Workplace Policy (Smernice u slučaju upotrebe supstanci na radnom mestu)
- Workplace Violence Policy (Smernice u slučaju nasilja na radnom mestu)
- IRC Global Safety and Security Policy (Globalne sigurnosne i bezbednosne smernice IRC-a)
- Confidentiality Policy (Smernice za poverljivost)
- Security and safety protocols (Sigurnosni i bezbednosni protokoli)

Naše obaveze prema našim klijentima

IRC pomaže ljudima čiji su životi i sredstva za život uništeni konfliktom i katastrofom da prežive, da se oporave i da uspostave kontrolu nad svojom budućnošću. To zahteva našu posvećenost unapređenju njihovog blagostanja i časno postupanje u obavljanju vitalne humanitarne uloge koja nam je poverena.

IRC Way poštujete kada:

- ✓ poštujete dostojanstvo, vrednosti, istoriju, religiju i kulturu onih kojima pomažemo.
- ✓ birate klijente prema potrebama, u skladu sa specifikacijama programa, bez obzira na rasu, veroispovest, nacionalnost ili druge razlike.
- ✓ štítite klijente od svih oblika zlostavljanja, uključujući seksualnu eksploataciju i trgovinu ljudima.
- ✓ poklanjate posebnu pažnju zaštiti dece.
- ✓ poštujete poverljivost, pridržavate se protokola za zaštitu podataka i delite lične informacije o klijentima po principu nužnosti u skladu sa pravilima donatora.
- ✓ predstavljate klijente kao dostojanstvena ljudska bića na bilo kojim slikama koje se koriste u IRC komunikaciji i koristite samo slike osoba koje su dale informisanu saglasnost.
- ✓ vodite računa da je istraživanje IRC-a koje uključuje ispitanike propisno odobreno pre nego što počne.

Trebalo bi da izbegavate:

- X regrutovanje klijenata za rad za osoblje IRC-a u ličnom svojstvu (npr. kao radnika u kući).
- X uključivanje u bilo kakve oblike pretećeg, ponižavajućeg, degradirajućeg ili agresivnog ponašanja prema klijentima.
- X fizičko kažnjavanje ili disciplinovanje klijenata.
- X seksualnu aktivnost ili intimne odnose bilo koje vrste sa klijentima bilo koje dobi.
- X transakcioni seks bez obzira na lokalne zakone koji to možda dozvoljavaju.
- X primoravanje klijenata na prodaju ili odustajanje od pomoći.

Trebalo bi da prijavite:

- ▲ eksploataciju klijenata u bilo kom obliku.
- ▲ korumpirane ili pristrasne odluke za uključivanje ili isključivanje klijenata.
- ▲ zloupotrebu moći ili položaja u pružanju humanitarne pomoći.
- ▲ neprimerno otkrivanje poverljivih informacija u vezi sa klijentima.

PITANJE: *Volim da podržavam preduzeća koja su u vlasništvu izbeglica i koristim uslugu kućne nege dece jednog od naših klijenata. Da li je to u redu?*

ODGOVOR: Uobičajeno bi bilo prihvatljivo da osoblje pomaže legitimna preduzeća u vlasništvu klijenata ukoliko to izabere. Ipak, uslovi/cene ponuđene osoblju IRC-a trebalo bi da budu jednaki onima koje se nude široj javnosti.

PITANJE: *Slučajno znam da klijent koristi lažne podatke kako bi dobio status izbeglice. Dok se ona ne kvalifikuje kao izbeglica, znam da beži od izuzetno teškog života kod kuće. Da li moram nešto da kažem?*

ODGOVOR: Da, trebalo bi da iznesete slučaj kao što je navedeno u odeljku „Dobijanje pomoći“ u okviru ovog Kodeksa. Iako možete biti u iskušenju da „gledate na drugu stranu“, tako nećete postupiti ispravno.

PITANJE: *Prošle nedelje smo bili na putovanju po terenu i proveli noć van kuće. Imam dobar razlog da verujem da je jedan od mojih kolega angažovao prostitutku tokom putovanja. Šta bi trebalo da uradim?*

ODGOVOR: To bi predstavljalo kršenje standarda IRC-a i trebalo bi da poštuju postupke navedene u odeljku „Dobijanje pomoći“ u okviru ovog Kodeksa.

Relevantne smernice i direktive IRC-a:

- Beneficiary Protection from Exploitation and Abuse Policy (Smernice za zaštitu korisnika od eksploatacije i zloupotrebe)
- Child Safeguarding Policy (Smernice za zaštitu dece)
- Combatting Trafficking in Persons Policy (Smernice za borbu protiv trgovine ljudima)
- Confidentiality Policy (Smernice za poverljivost)
- Open Information Policy (Smernice za otvorene informacije)
- Institutional Review Board Procedures Guide for Researchers (Vodič kroz postupke nadzornog odbora ustanove za istražitelje)

Dodatna literatura:

- Kodeks ponašanja Međunarodnog pokreta Crvenog krsta i Crvenog polumeseca i NVO za odgovor na nesreće
- Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima UN, Konvencija o pravima deteta
- Bilten generalnog sekretara UN o zaštiti od seksualne eksploatacije i zloupotrebe korisnika.

Naše obaveze prema našim donatorima

Naši donatori obezbeđuju resurse koji omogućavaju naš rad i mi moramo biti odgovorni upravitelji tih resursa. Posvećeni smo poštovanju propisa i uslova koje uspostavljaju naši institucionalni donatori, kao i očekivanja svih donatora da finansiranje koje pružaju klijentima služi efikasno i efektivno.

IRC Way poštujete kada:

- ✓ shvatate pravila donatora koja se odnose na učinak i odgovornost.
- ✓ vodite računa o tačnosti listova sa radnim satima, izveštaja o troškovima, zatvaranja avansa i drugih finansijskih dokumenata.
- ✓ birate partnere koji mogu da obezbede najbolje rezultate za klijente i pratite da li je njihov rad u skladu sa pravilima donatora.
- ✓ štite poverljive i vlasničke informacije institucionalnih donatora i lične podatke individualnih donatora.
- ✓ informišete donatore o bilo kakvim greškama u prijavljenim informacijama i težite transparentnosti.
- ✓ iskreno i s integritetom sprovodite pisanje predloga projekata, prikupljanje sredstava, reklamiranje i marketinške aktivnosti u skladu sa svim važećim zakonima.
- ✓ ste istiniti i ućtivi u svim izjavama o IRC-u i njegovom učinku.

Trebalo bi da izbegavate:

- X neispunjavanje projektnih pravila ili nepropisno korišćenje sredstava.
- X lažno izveštavanje o utrošenom vremenu i uloženom trudu, izdacima ili troškovima.
- X korišćenje postojećih subvencija za pokrivanje troškova traženja drugih subvencija bez odobrenja donatora.
- X preterivanje ili izvrtanje podataka o potrebama programa, troškovima, broju klijenata ili rezultatima.
- X manipulisanje izborom, neovlašćeno korišćenje ili neadekvatno nadgledanje lokalnih partnera.
- X izvrtanje tvrdnji o uslugama druge organizacije u odnosu na naše.
- X prikupljanje politički, vojno ili ekonomski osetljivih informacija u ime bilo kog donatora u svrhe koje nisu humanitarne.
- X prihvatanje poklona od donatora koji su proizašli iz ilegalne, kriminalne ili prevarne aktivnosti ili su sa njom u vezi.

Trebalo bi da prijavite:

- ▲ falsifikovanje izveštaja o utrošenom vremenu, izdacima ili troškovima.
- ▲ lažnu registraciju klijenata.
- ▲ krađu ili preusmeravanje pomoći ili resursa.
- ▲ nepravilne prakse prikupljanja sredstava.

PITANJE: *Znam da određeni troškovi, kao što su troškovi za alkohol ili zabavu, nisu dozvoljeni kod subvencija. Mogu li da ih podvedem pod „razno“ tako da se ne ističu u finansijskom izveštaju?*

ODGOVOR: Ne, ne smete pogrešno klasifikovati izdatak tako da se može platiti iz preostalog budžeta ili dodeliti bilo koji nedozvoljeni trošak bilo kojoj stavki budžeta. Nedozvoljeni troškovi koje je imala kancelarija treba da se pokrije isključivo internim sredstvima.

PITANJE: *Projekat se bliži kraju i upravo sam primio značajne zahteve za kupovinu računarske opreme kako bih potrošio preostali budžet. Da li treba da odobrim kupovinu kako bih podneo izveštaj o potpuno iskorišćenom budžetu?*

ODGOVOR: Ne, ne bi trebalo da obavljate velike kupovine na kraju projekta tako da biste mogli da ih platite iz preostalog budžeta.

PITANJE: *Program na kome radim ima cilj da dostigne 50 odsto žena. Tim registruje žene kao klijente kako bi brojevi izgledali dobro u izveštajima, ali u praksi usluge programa isporučujemo njihovim muževima, a ne direktno navedenim ženskim klijentima. Šta mogu da uradim?*

ODGOVOR: Trebalo bi da iznesete slučaj kao što je opisano u odeljku „Dobijanje pomoći“ u okviru ovog Kodeksa.

Relevantne smernice i direktive IRC-a:

- Confidentiality Policy (Smernice za poverljivost)
- Fiscal Integrity Policy (Smernice za fiskalni integritet)
- Organizational Gift Solicitation and Acceptance Policy (Smernice o traženju i prihvatanju poklona)
- Open Information Policy (Smernice za otvorene informacije)
- IRC program manuals, standard operating procedures, and other guidance documents as relevant to duties (Priručnici za programe IRC-a, standardni operativni postupci i druge smernice u vezi sa dužnostima)
- Supply Chain standard operating procedures (Standardni operativni postupci lanca snabdevanja)
- IT policies governing equipment and data protection (IT smernice koje regulišu zaštitu opreme i podataka)
- Finance manuals (Finansijski priručnici)

Naše obaveze prema našim dobavljačima

Postizanje dobrih uslova za naše kupovine zahteva visok integritet u čitavom lancu snabdevanja. Posvećeni smo slobodnoj i poštenoj konkurenciji među dobavljačima, podršci dobavljača koji dele naše poštovanje etičkih i odgovornih praksi i iskorenjivanju prevara ili koruptivnih praksi od strane onih koji traže neprikladnu dobit od pomoći namenjene klijentima.

IRC Way poštujete kada:

- ✓ otkrivete bilo koje stvarne ili percipirane „sukobe interesa“ u nabavci – to jest, kada lični interes može ometati promociju interesa IRC-a.
- ✓ osiguravate dobre uslove pri dizajniranju programa i kupovini robe i usluga.
- ✓ poštujete smernice za nabavku, uključujući smernice u vezi sa zahtevima za kupovinu, obaveštenjima o ponudi, analizom ponude, ugovaranjem i sveobuhvatnom analizom poslovanja dobavljača.
- ✓ pošteno i jednako postupate s kvalifikovanim dobavljačima i njihovim predstavnicima.
- ✓ vodite računa o strogoj poverljivosti informacija o dobavljačima, cena, uslova i odredbi.
- ✓ dobavljačima pružate potpuna i jasna objašnjenja prilikom odbijanja ponuda.
- ✓ održavate segregaciju dužnosti u vezi sa zahtevanjem, odobravanjem i potvrđivanjem nabavki.
- ✓ razgovarate o odgovarajućim smernicama za nabavku koje su uspostavili vladini ili institucionalni donatori na sastancima o projektima.
- ✓ određujete da li su potrebne izvozne licence ili se primenjuju ograničenja pre nego što nabavite bilo kakvo dobro, softver ili tehnologiju koje kontroliše vlada ili koje su u vezi sa zemljom u kojoj se izvoz i uvoz regulišu.

Trebalo bi da izbegavate:

- X nejednako deljenje informacija sa dobavljačima tokom procesa nadmetanja.
- X otkrivanje poverljivih informacija jednog dobavljača drugom dobavljaču.
- X prihvatanje ponuda bilo koje vrednosti (uključujući poklone, usluge, zabavu, mita ili provizije) koje stvaraju ili izgleda kao da stvaraju nepravilan uticaj ili nepravednu prednost.
- X prihvatanje manje kvalitetnih ili zamenskih roba ili usluga koje ne ispunjavaju specifikacije.

Trebalo bi da prijavite:

- ▲ pristrasne tenderske specifikacije, tendersku dokumentaciju ili pretkvalifikaciju dobavljača.
- ▲ nameštanje ponude, dogovaranje ili druge nepoštene prakse među dobavljačima.
- ▲ neadekvatnu sveobuhvatnu analizu poslovanja dobavljača.
- ▲ transakcije sa stranama uključenim u terorističke aktivnosti, eksploataciju dečjeg rada, kršenje ljudskih prava, nebezbedne ili nerazumne radne uslove ili ilegalnu proizvodnju, snabdevanje ili transport oružja.
- ▲ zahteve za obavljanje plaćanja na ime različito od ugovorne strane.

PITANJE: *Potencijalni dobavljač IRC-a upravo me je pozvao na večeru. Da li mogu da idem?*

ODGOVOR: Da, prihvatanje obroka od dobavljača je obično prihvatljivo pod sledećim uslovima: 1) obroci se ne mogu razumno posmatrati kao raskošni ili kao pokušaj uticaja na određenu odluku ili postupak; 2) obroci se održavaju retko (npr., ne više od dva puta godišnje); 3) obroci se održavaju na uglednim mestima; 4) obrocima se ne krši bilo koji zakon; i 5) obroci ne bi osramotili IRC ako bi bili obelodanjeni.

PITANJE: *Upravo smo obavili proces kvalifikacije dobavljača, ali smo preskočili posete lokacijama prodavaca. Moj kolega je izmislio informacije koje smo naveli na tom delu obrazaca. Šta bi trebalo da uradim?*

ODGOVOR: Falsifikovanje informacija o sveobuhvatnoj analizi poslovanja dobavljača nije prihvatljivo. Trebalo bi da poštujuete postupak naveden u odeljku „Dobijanje pomoći“ u okviru ovog Kodeksa.

PITANJE: *Proizvod koji smo dobili od dobavljača je mnogo nižeg kvaliteta u odnosu na onaj koji smo poručili. Čini se da za to ne postoji dobar razlog, ali je neko to morao da odobri. Da li bi to jednostavno trebalo da zanemarim?*

ODGOVOR: Ne, trebalo bi da iznesete slučaj kao što je opisano u odeljku „Dobijanje pomoći“ u okviru ovog Kodeksa. Iako proizvod može biti drugačiji iz opravdanih razloga, nikada ne dozvoljavamo zamenu manje kvalitetnim proizvodom.

Relevantne smernice i direktive IRC-a:

- Fiscal Integrity Policy (Smernice za fiskalni integritet)
- Global Mandatory Document Retention Policy (Globalne smernice za obavezno čuvanje dokumentacije)
- Procurement manuals (Priručnici za nabavku)

Dodatna literatura:

- USAID Office of Inspector General Publication: Fraud Indicators (Proglas kancelarije generalnog inspektora USAID: indikatori prevare)
- USAID Office of Inspector General Publication: Fraud Prevention and Compliance— A Pocket Guide for the Humanitarian Middle East Crisis Response (Proglas kancelarije generalnog inspektora USAID: sprečavanje prevare i usklađenost - kratko uputstvo za odgovor na humanitarnu krizu na Bliskom istoku)

Naše obaveze prema našim partnerima

Rad u partnerstvu sa lokalnim, nacionalnim i međunarodnim organizacijama građanskog društva, kao i entitetima iz državnog i privatnog sektora, od suštinskog je značaja za misiju IRC-a. Posvećeni smo promovisanju efektivnih partnerstava koja IRC-u omogućavaju da ostvaruje svoje strateške ciljeve, što dovodi do efektivnije, brže i dugotrajnije pomoći koja dopire do većeg broja ljudi.

IRC Way poštujete kada:

- ✓ promovirate partnerstva zasnovana na odgovornosti, transparentnosti, poštovanju, jednakosti i uključivanju.
- ✓ birate partnere sposobne za odgovornu implementaciju i vodite računa da dobijaju podršku neophodnu za ispunjavanje uspostavljenih standarda učinka.
- ✓ partnerima pripisujete sve zasluge za ulogu koju imaju u postizanju rezultata programa.
- ✓ partnerima pružate podršku da izbegavaju i ublažavaju, koliko je razumno praktično, predviđene sigurnosne i bezbednosne rizike.
- ✓ vodite jasnu, otvorenu i učtivu dvosmernu komunikaciju o učinku.
- ✓ preduzimate odgovarajuće korake da osigurate da se sredstva IRC-a koriste u skladu sa važećim zakonima, zahtevima donatora i standardima IRC-a.
- ✓ uključujete lokalne partnere u planiranje, kreiranje, implementaciju i pregled programa IRC-a, kad god je to moguće.

Trebalo bi da izbegavate:

- X snishodljivo ili nepristojno ponašanje prema partnerskim organizacijama i njihovom osoblju.
- X bilo koji oblik zloupotrebe moći u odnosima s partnerima.
- X pogrešno predstavljanje rada partnera kao rada IRC-a.

Trebalo bi da prijavite:

- ▲ stvarne ili percipirane „sukobe interesa“ u odnosima s partnerima.
- ▲ korumpirane ili pristrasne odluke u odnosu na partnerske organizacije.
- ▲ nepravilan izbor partnera.
- ▲ krađu ili preusmeravanje pomoći ili resursa od strane partnera.
- ▲ nedostatak nadzora ili neadekvatan nadzor učinka ili efektivnosti partnera.

PITANJE: Šef partnerske organizacije zatražio je da vidi kopiju glavnog budžeta za dodelu sredstava pod kojim se finansiraju kao podugovarači. Da li smem da je podelim?

ODGOVOR: Trebalo bi da se konsultujete sa rukovodiocem IRC-a odgovornim za upravljanje poverljivim obavezama IRC-a prema donatoru ili sa Kancelarijom generalnog savetnika da biste utvrdili da li je deljenje informacija dozvoljeno.

Relevantne smernice i direktive IRC-a:

- Fiscal Integrity Policy (Smernice za fiskalni integritet)
- IRC Global Safety and Security Policy (Globalne sigurnosne i bezbednosne smernice IRC-a)
- Beneficiary Protection from Exploitation and Abuse Policy (Smernice za zaštitu korisnika od eksploatacije i zloupotrebe)
- Conflict of Interest Policy for Employees (Smernice o sukobu interesa za zaposlene)
- Open Information Policy (Smernice za otvorene informacije)
- Sub-Award Partnership Management System (Sistem za upravljanje partnerstvima)
- Finance manuals (Finansijski priručnici)

Dodatna literatura:

- Kodeks ponašanja Međunarodnog pokreta Crvenog krsta i Crvenog polumeseca i NVO za odgovor na nesreće

Naše obaveze prema našoj organizaciji

IRC pretvara priloge donatora u humanitarnu pomoć klijentima. Da bi to radio, IRC mora da ostane beskompromisan i efikasan u obavljanju svog posla. Moramo štiti imovinu IRC-a i u prvi plan postaviti interese organizacije.

IRC Way poštujete kada:

- ✓ izbegavate i svom nadređenom otkrivete stvarne ili percipirane „sukobe interesa“ - odnosno situacije kada lični interes u ishodima može ometati ili sukobiti se sa interesima IRC-a.
- ✓ resurse IRC-a koristite odgovorno i zakonito i štite ih od krađe, prevare, gubitka, zloupotrebe ili štete (bez ugrožavanja sebe ili drugih).
- ✓ vodite preciznu dokumentaciju i zapise.
- ✓ nadgledate pravilnu kontrolu i održavate segregaciju dužnosti u vezi sa zahtevanjem, odobravanjem i potvrđivanjem nabavki.
- ✓ nadgledate izveštaje o troškovima, plaćanja dobavljačima, podatke na platnom spisku i varijacije budžeta u odnosu na neuobičajene aktivnosti.
- ✓ štite poverljive i vlasničke informacije od neovlašćenog pristupa ili otkrivanja.
- ✓ čuvate i uništavate dokumentaciju u skladu sa smernicama za čuvanje dokumentacije.
- ✓ u potpunosti saradujete kada se od vas zatraži da pružite informacije revizoru ili istražitelju IRC-a.

Trebalo bi da izbegavate:

- X korišćenje pozicije ili informacija u okviru IRC-a za ličnu korist.
- X korišćenje vremena ili imovine IRC-a za obavljanje posla za drugog poslodavca.
- X učestvovanje, bez obelodanjivanja, u odlukama o zapošljavanju ili ugovaranju koje uključuju pojedince ili lica sa kojima imate više od profesionalnog radnog odnosa.
- X traženje, prihvatanje ili davanje ponuda bilo koje vrednosti (uključujući poklone, usluge, zabavu, mita ili provizije) koje stvaraju ili mogu izgledati kao da stvaraju nepravilan uticaj ili nepravednu prednost.
- X falsifikovanje zapisa ili izveštaja (uključujući priznanice, listove sa radnim satima, inventar, finansijske izveštaje, podatke o programu itd.).
- X nepravilno zaobilaženje ili prevazilaženje internih kontrola.
- X instaliranje neodobrenog IT hardvera ili softvera.
- X uništavanje zapisa koji su u vezi sa aktivnom ili očekivanom revizijom, istragom, tužbom ili zahtevom.
- X pružanje lažnih, pogrešnih ili nepotpunih odgovora na zahteve za informacijama od strane revizora ili istražitelja IRC-a.

Trebalo bi da prijavite:

- ▲ prevaru, krađu, mito ili proneveru.
- ▲ korišćenje IT materijala IRC-a za ličnu korist, političku aktivnost, neželjeno oglašavanje ili traženje ili izvršavanje zabranjenih aktivnosti.
- ▲ postupke koji mogu diskreditovati reputaciju IRC-a ili ugroziti njegov javni imidž.

PITANJE: *Kompanija mog zeta pruža uslugu koju IRC želi da pribavi. Da li zetu smem da kažem za ovu priliku?*

ODGOVOR: Ako je prilika već javno objavljena, u tom slučaju svom zetu možete reći za nju. Međutim, ne bi trebalo da kažete ili učinite ništa što bi se moglo protumačiti kao obezbeđivanje nepravedne prednosti vašem zetu nad drugim potencijalnim dobavljačima. Na primer, ne bi trebalo da delite bilo koje informacije o IRC-u ili određenoj prilici koje nisu javne. Konačno, morate da obelodanite svoj odnos odeljenju za nabavke i ne možete biti deo procesa donošenja odluka koje se odnose na priliku.

PITANJE: *Kako da znam da li nešto sadrži „poverljive informacije“ koje se ne mogu otkriti bez ovlašćenja?*

ODGOVOR: Poverljivost se često određuje od slučaja do slučaja. Budite oprezni i pretpostavite da su sve informacije IRC-a vlasničke. Nisu svi poverljivi dokumenti označeni kao „poverljivi“. Ako niste sigurni u vezi sa bilo kojim određenim dokumentom, tražite direktive od svog rukovodioca ili Kancelarije generalnog savetnika pre nego što izvršite bilo kakvo obelodanjivanje.

Relevantne smernice i direktive IRC-a:

- Conflict of Interest Policy for Employees (Smernice o sukobu interesa za zaposlene)
- Fiscal Integrity Policy (Smernice za fiskalni integritet)
- Confidentiality Policy (Smernice za poverljivost)
- Information Technology Acceptable Use Policy (Smernice za prihvatljivu upotrebu informacionih tehnologija)
- Global Mandatory Document Retention Policy (Globalne smernice za obavezno čuvanje dokumentacije)
- Media and Social Media Policies and Guidelines (Smernice i direktive za medije i društvene mreže)
- Other IT policies governing IT equipment and data protection (Druge IT smernice koje regulišu zaštitu IT opreme i podataka)
- USP guidance on lobbying (Smernice o lobiranju USP-a)

Naše obaveze prema društvu

IRC je posvećen tome da bude odgovoran globalni građanin. Naše interakcije sa vladama, regulatornim agencijama, medijima i lokalnim zajednicama moraju biti zasnovane na iskrenosti, poverenju i pravičnosti. Podržavamo legitimnu vladavinu prava i odigraćemo našu ulogu u promovisanju visokih etičkih standarda u zemljama i zajednicama u kojima radimo.

IRC Way poštujete kada:

- ✓ pružate istinite i potpune informacije tokom interakcije sa donatorima, medijima, revizorima, regulatornim agencijama ili istražiteljima.
- ✓ naš rad povezujete sa većim inicijativama koje donose zaštitu, stabilnost i uključivanje za raseljene populacije.
- ✓ smanjujete i ublažavate sve štetne uticaje na životnu sredinu uzrokovane našim operacijama.
- ✓ vodite računa da su vaše aktivnosti u skladu sa standardima navedenim u ovom Kodeksu kada sebe identifikujete kao člana IRC-a na društvenim mrežama.
- ✓ tražite direktive od Kancelarije generalnog savetnika kada saradujete sa zemljama pod ekonomskim sankcijama ili kada dobijete zahteve za bojkot.
- ✓ tražite direktive od odeljenja Globalnih komunikacija za sve medijske izjave, odgovore, intervjue i pitanja javnog zastupanja.
- ✓ tražite direktive od odeljenja za zastupanje za sve aktivnosti lobiranja.

Trebalo bi da izbegavate:

- X davanje ili primanje bilo čega vrednog od bilo koga (uključujući vladine zvaničnike) u cilju uticanja na odluke ili obezbeđivanja nepravedne prednosti.
- X obezbeđivanje lažnih, pogrešnih ili nepotpunih odgovora na važeće zahteve za informacijama od strane vladinih agencija.
- X vršenje pritiska na kolege da daju političke ili dobrotvorne priloge.
- X lobiranje za zakonodavni postupak ili učestvovanje u bilo kojoj političkoj kampanji u ime IRC-a bez angažovanja odeljenja za zastupanje.
- X veze koje mogu uticati na vašu nepristrasnost (ili privid nepristrasnosti) u obavljanju poslova IRC-a ili koje mogu ugroziti reputaciju IRC-a.

Trebalo bi da prijavite:

- ▲ zahteve za učešće u nedozvoljenom bojkotu.
- ▲ situacije koje ugrožavaju zdravlje, sigurnost ili životnu sredinu.

PITANJE: Carinski službenik mi je rekao da će nam trebati šest nedelja da naši računari prođu carinu. Takođe je nagovestio da bi proces mogao biti mnogo brži ako bismo mu obezbedili mali finansijski „podsticaj“. Ti računari su nam zaista potrebni a on je tražio samo mali iznos. Da li mogu da mu platim?

ODGOVOR: Definitivno ne. Osim ako je iznos koji se traži transparentna naknada koju je odobrila i koju prikuplja vlada za legitimno ubrzanje odobrenja, ovo je primer zabranjenog plaćanja. IRC neće učestvovati u nepravilnim postupcima, čak i ako to znači da je rezultat toga usporavanje naših operacija ili negativan uticaj na njih.

PITANJE: Lokalna političarka koja veruje u smernice koje bi koristile poslovanju IRC-a kandiduje se za funkciju. Da li smemo da obezbedimo papir i iskoristimo naš kopir aparat da napravimo flajere za njenu kampanju?

ODGOVOR: Ne, korišćenje vremena, opreme ili imovine IRC-a za političke aktivnosti nije dozvoljeno.

PITANJE: Upravo sam video objavu na društvenim mrežama u kojoj se navodi da IRC svesno diskriminiše određenu plemensku zajednicu. Da li je u redu da osporim navode?

ODGOVOR: Ne bi trebalo da se samostalno uključujete u društvene debate u ime IRC-a. Trebalo bi da slučaj prijavite svom rukovodiocu ili timu za komunikacije IRC-a koji će utvrditi kako da taj slučaj rešava na najbolji način.

Relevantne smernice i direktive IRC-a:

- Anti-Bribery Policy (Smernice za sprečavanje podmićivanja)
- Anti-Money Laundering Policy (Smernice za sprečavanje pranja novca)
- Fiscal Integrity Policy (Smernice za fiskalni integritet)
- Economic Sanctions and Anti-Terrorism Compliance Policy (Smernice za usklađenost sa ekonomskim sankcijama i sprečavanjem terorizma)
- Export Control Policy (Smernice za kontrolu izvoza)
- Anti-Boycott Policy (Smernice za sprečavanje bojkota)
- Environmental Policy (Smernice za zaštitu životne sredine)
- Procurement manuals (Priručnici za nabavku)

Dobijanje pomoći

U ovom odeljku su opisani resursi dostupni za pravilnu implementaciju Kodeksa ponašanja u celom IRC-u.

Kako prepoznati etičke dileme:

Pre donošenja odluke ili sprovođenja željenog postupka, razmotrite potencijalne etičke dimenzije postavljajući sebi sledeća pitanja:

- Da li odluka ili postupak ispunjavaju tekst i duh Kodeksa IRC-a i eksterne obaveze?
- Na koga bi ta odluka mogla da utiče?
- Da li bi dodatni savet ili stručnost pomogli?
- Ako je ova odluka obelodanjena, da li bih se osećao/la prijatno da je objasnim kolegama ili istražiteljima?
- Da li je moj sud nepristrasan ili da li imam ličnu korist u ishodu koji me čini manje objektivnim?

Vaša dužnost da govorite:

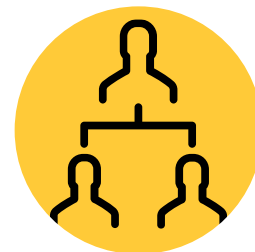
Jedan od najtragičnijih aspekata pogrešnog postupanja je kada ljudi gledaju na drugu stranu. Pored poznavanja etičkih i zakonskih obaveza koje se odnose na vaš posao, od vas se očekuje da progovorite ako:

- u bilo kom slučaju niste sigurni kako da pravilno postupite i trebate savet.
- određeni postupci ili odluke kod vas izazivaju osećaj nelagodnosti.
- znate ili sumnjate da je bilo koja od sledećih strana bila uključena ili da će biti uključena u ilegalnu ili neetičku aktivnost u vezi sa delovanjem IRC-a:
 - rukovodioci, osoblje, radnici po učinku ili volonteri IRC-a
 - dobavljači
 - partneri ili kooperanti
 - agenti, savetnici ili posrednici koji rade u ime IRC-a.

Kanali za izražavanje sumnje:

IRC ima nekoliko kanala za komunikaciju za osoblje koje traži savet ili koje želi da iznese slučaj. Trebalo bi da izaberete kanal koji je za vas najprikladniji, ali obratite pažnju na to da su kolege najbliže situaciji – vaš nadređeni ili lokalno rukovodstvo – često u najboljem položaju da pomognu. Raspoloživi resursi, navedeni u kontekstu „primera problema“ obuhvataju sledeće:

PRIMERI PROBLEMA	RESURSI ZA RAZMATRANJE
Lokalna operativna pitanja	Nadređeni/Lokalni rukovodioci
Neslaganja na radnom mestu (radni zadaci, procene učinka, naknade, koristi, sukobi sa nadređenima ili saradnicima)	Ljudski resursi (HR)
Sigurnost osoblja i resursa IRC-a	Bezbednost
Finansijsko izveštavanje, računovodstvo, poresko izveštavanje, knjige i zapisi	Finansije
Prikupljanje sredstava ili usaglašavanje sa zahtevima donatora ili projekata	Služba za upravljanje dodeljenim projektima
Pitanja u vezi sa nabavkom ili lancem snabdevanja	Globalni lanac snabdevanja
Pravna pitanja ili tumačenja smernica	Kancelarija generalnog savetnika
Pitanja iz Kodeksa ponašanja koja nisu prethodno navedena ili pitanja koja ostaju nerešena nakon početnih konsultacija	Služba za etiku i usklađenost poslovanja

Imajte na umu da su svi resursi odgovorni za koordinaciju sa Službom za etiku i usklađenost poslovanja ako iznesen slučaj odražava moguću povredu Kodeksa ponašanja IRC-a.

KAKO IZRAZITI SUMNJU

Integrity@rescue.org

Ovo je sanduče za e-poštu koju nadgleda ECU u Njujorku. Na ovu adresu možete slati pitanja i izneti slučaj.

Dežurna linija Službe za etiku i usklađenost poslovanja

Dežurna linija Službe za etiku i usklađenost poslovanja je na raspolaganju kada:

- se ne osećate prijatno da koristite drugi kanal za komunikaciju.
- se pokaže da su drugi kanali neefikasni ili spori.
- želite da sumnju prijavite anonimno.

Dežurnom linijom upravlja kompanija EthicsPoint, koja je nezavisna treća strana koja ne evidentira niti identifikuje brojeve telefona ili računarske IP adrese. Dežurna linija je na raspolaganju 24 časa dnevno, sedam dana u nedelji, na više jezika. Može da je koristi svako ko je uključen u IRC (uključujući osoblje, klijente, dobavljače ili partnere).

Ako koristite telefonsku opciju, obučeni stručnjak iz kompanije EthicsPoint će napraviti detaljan rezime vašeg pitanja ili potencijalnog slučaja. Detalji će biti prosleđeni Službi za etiku i usklađenost poslovanja IRC-a radi daljeg odgovora.

Anonimnost i poverljivost

Podstičemo vas da prilikom izražavanja sumnje navedete svoje ime. To dozvoljava onima koji odgovaraju na vašu prijavu da vas kontaktiraju ukoliko su potrebne dodatne informacije za temeljno razmatranje vaše sumnje. Navođenje vašeg imena nam takođe pomaže da osiguramo da ne doživite odmazdu za podnošenje prijave u dobroj nameri. (Mogu postojati jedinstvene okolnosti kada je obelodanjivanje vašeg identiteta propisano zakonom ili neophodno za potpuno istraživanje i rešavanje slučaja.)

Ako odlučite da se identifikujete kada koristite Dežurnu liniju, IRC će se truditi da vaše informacije budu poverljive i deliće ih samo po principu nužnosti među onima koji direktno rešavaju ili nadgledaju probleme koje ste prijavili.

Ako prijavu podnesete anonimno, važno je da pružite detaljne informacije. Kompanija EthicsPoint će vam dodeliti broj predmeta i trebalo bi da redovno proveravate veb lokaciju kako biste odgovorili na zahteve za informacijama od istražnog tima. Predmeti kod kojih nema dovoljno informacija koje istražitelji mogu ispitivati mogu biti zatvoreni.

IRC prepoznaje da pojedinci mogu želeti da anonimno izraze zabrinutosti, ali Dežurnu liniju nemojte koristiti u lošoj nameri (npr., za podnošenje izmišljenih žalbi iz krajnjih razloga). Anonimne prijave koje su izvršene u lošoj nameri potkopavaju integritet Dežurne linije za sve.

Kompaniju EthicsPoint možete kontaktirati telefonom ili putem interneta:

TELEFON

Van SAD:

+1 (503) 352-8177
(besplatan poziv)

U SAD:

(866) 654-6461

INTERNET

Posetite

irc.ethicspoint.com
i pratite uputstva

Smernice za zaštitu od odmazde

IRC neće tolerisati odmazdu protiv bilo koga ko, u dobroj nameri, prijavi sumnju ili učestvuje u istrazi, čak i ako navodi na kraju ne budu bili dokazani.

Svako, bez obzira na položaj ili mandat, za koga se utvrdi da je učestvovao u osvetničkom ponašanju protiv nekoga ko je izrazio sumnju u odnosu na etiku ili usklađenost, biće predmet disciplinske mere i eventualnog raskida radnog odnosa. Ako osećate da ste bili izloženi odmazdi, trebalo bi da pozovete Dežurnu liniju kako biste dobili pomoć.

IRC podstiče rukovodioce i zaposlene da samoinicijativno prijavljuju prekršaje i, u zavisnosti od specifičnih okolnosti, samoinicijativno prijavljivanje može tretirati kao olakšavajući faktor prilikom procene disciplinskih mera.

Predusretljivost

IRC sva pitanja shvata ozbiljno i postupa po svim prijavama bez obzira na opciju. Iz poštovanja prema privatnosti pojedinaca koji mogu biti pogođeni vašom prijavom, IRC možda neće biti u mogućnosti da vam prosledi detaljne rezultate naše istrage ili da vam kaže koje su mere preduzete u vidu odgovora. Kada god je to moguće, prosledićemo vam promene statusa, kako biste znali da vaša prijava dobija odgovarajući odgovor. Članovi višeg rukovodstva i Odbor za reviziju Upravnog odbora IRC-a takođe nadgledaju rešavanje predmeta.

PITANJA I ODGOVORI

PITANJE: *Prilično sam siguran da sam primetio kršenje Kodeksa IRC Way, ali nisam potpuno siguran. Ne želim da prijavim nešto ako se ispostavi da grešim. Šta bi trebalo da uradim?*

ODGOVOR: Trebalo bi da brzo prijavite slučaj čak i ako nemate sve činjenice, tako da odgovarajuće osoblje može razmotriti problem i utvrditi da li je došlo do kršenja. Sve dok razumno verujete da je došlo do kršenja, prijavu vršite u dobroj nameri i radite pravu stvar.

Primena

Svako ko krši Kodeks IRC-a ili njegove osnovne smernice, bez obzira na položaj ili mandat, može biti predmet disciplinske mere, uključujući raskid radnog odnosa. U nastavku su navedeni primeri ponašanja koje može dovesti do disciplinske mere:

- **kršenje Kodeksa**
- **navođenje ili podsticanje drugih na kršenje Kodeksa**
- **neprijavljivanje evidentnih ili pretpostavljenih kršenja Kodeksa**
- **ometanje revizije ili istrage**
- **nekooperativnost ili neiskrenost tokom revizije ili istrage**
- **spvođenje odmazde protiv drugih zbog izražavanja sumnje**

Kršenja zakona ili propisa mogu dovesti do pokretanja pravnog postupka protiv vas, vaših kolega, IRC-a ili njegovih partnera ili dobavljača koji bi mogli dovesti do:

- **kazni**
- **suspenzije**
- **zabrane rada**
- **zatvorske kazne**

Od osoba koje rade u ime IRC-a biće zatraženo da potpišu izjavu koja potvrđuje da ovaj kodeks razumeju i da će se istog pridržavati. Svaka osoba će potpisati izjavu kada počne da radi za IRC i svake godine nakon toga, ako je to dozvoljeno zakonom.

BELEŠKE

Međunarodno sedište

122 East 42nd Street
New York, New York 10168-1289

SAD

Telefon: + 1 212 551 3000

Faks: + 1 212 551 3179